

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันสังคมโลกได้ก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 เป็น “สังคมแห่งการเรียนรู้” ซึ่งคนในสังคมจำเป็นต้องเรียนรู้ตลอดเวลา การปฏิรูปการศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อเตรียมคนในชาติให้มีความสามารถในการปรับตัวก้าวทันความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม และมีความสามารถในการแข่งขันภาษาอังกฤษจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ จำเป็นยิ่งในสังคมการเรียนรู้ที่จะใช้สื่อกลางของการค้นคว้าศึกษาหาความรู้ ทั้งเป็นสื่อกลางของการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน รวมถึงเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทต่อสังคมปัจจุบันและอนาคตเป็นอันมาก ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่มีผู้เรียนใช้เป็นอันมาก การที่นักเรียนมีความสามารถใช้ภาษาอังกฤษเป็นการสื่อสารได้เป็นอย่างดีนับเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง นอกจากจะสนองตอบต่อความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมแล้ว ยังเป็นการเติมเต็มให้กับนักเรียนที่จะได้พัฒนาศักยภาพด้านความรู้ ความสามารถ และทักษะทางภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2548 : คำนำ)

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายมากที่สุด เนื่องจากเป็นภาษากลางที่ใช้สื่อความหมายไปเกือบทั่วโลก ทั้งในฐานะที่เป็นเครื่องมือที่จะเข้าถึงแหล่งวิทยาการต่าง ๆ และค้นคว้าความรู้ใหม่ ๆ ซึ่งปัจจุบัน มีคนทั่วโลกใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักในการสื่อสารถึงจำนวน 2,000 ล้านคน หรือ 1 ใน 3 ของประชากรของโลก ดังนั้นจึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะส่งเสริมให้ประชากรไทยได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษในระดับที่จะสื่อสารได้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และการประกอบอาชีพ ตลอดจนการเจรจาต่อรองสำหรับการแข่งขันด้านเศรษฐกิจและสังคมในเวทีสากล ซึ่งช่วงที่ผ่านมาประเทศไทยได้มีความพยายามที่จะเพิ่มขีดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษที่สำคัญ ได้แก่ 1) การประกาศนโยบายให้นักเรียนเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่ 1 โดยกำหนดให้มีการสอนตั้งแต่ประถมศึกษาเป็นต้นไป โดยมีการอบรมครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 การส่งเสริมการผลิตสื่อเสริม การคัดกรองหนังสือเรียน แต่ไม่มีการพัฒนาที่ต่อเนื่อง 2) การส่งเสริมให้มีการเปิดโรงเรียนนานาชาติมากขึ้น และอนุญาตให้นักเรียนไทยเข้าเรียนได้ไม่เกินร้อยละ 50 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดในโรงเรียน ต่อมาได้ส่งเสริมโรงเรียน English Program (โรงเรียน EP) ซึ่งเป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการแล้ว ในปี 2559 จำนวน 190 โรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2559 : 1 - 3)

ความต้องการทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสามารถทางภาษาเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยให้มีความพร้อมในการแข่งขันระดับนานาชาติและประชาคมอาเซียนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เพราะคนสามารถติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความร่วมมือหรือแข่งขันกันทั่วโลกได้อย่างรวดเร็ว โดยอาศัยภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือ โครงการโรงเรียนสองภาษา (Bilingual School) หรือโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program) ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ

อนุญาตให้โรงเรียนในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่มีความพร้อมดำเนินการ เพื่อพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ English Program (EP) และ Mini English Program (MEP) ตั้งแต่ปี 2546 เพื่อ 1) พัฒนานักเรียนให้มีความสามารถและทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในระดับสากล 2) สนับสนุนให้ครูอาจารย์และบุคลากรของโรงเรียนได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 3) ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้เต็มตามศักยภาพ และ 4) เป็นแนวทางปฏิบัติของโรงเรียนในโครงการ (The Office of the Basic Education Commission. 2016) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับบุคคล ซึ่งมีความสามารถพิเศษด้วยรูปแบบที่เหมาะสมให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อีกทั้งในมาตรา 23 ยังให้เน้นทักษะทางด้านภาษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นความสำคัญดังกล่าวจึงจัดโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษโรงเรียนสองภาษาที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ (English Program) (กระทรวงศึกษาธิการ. 2548 : คำนำ)

โรงเรียนสองภาษาที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ (English Program) เป็นการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แต่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการเรียนการสอนในกลุ่มสาระที่มีใช้กลุ่มสาระฯ ภาษาไทย และกลุ่มสาระฯ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม บางสาระที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไทยและเอกลักษณ์ไทย โครงการโรงเรียนสองภาษาที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ (English Program) เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและพ่อแม่หรือผู้ปกครองนักเรียนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่เกี่ยวข้องกับการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่น เพื่อการจัดการศึกษาที่เรียกว่า All of Education การร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่และผู้ปกครองมีทางเลือกมากขึ้นในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพตามปรัชญาของระบบการศึกษาไทย และตามเป้าหมายของวาระแห่งชาติว่าด้วยการสร้างความสามารถเชิงแข่งขันให้กับคนไทย กระทรวงศึกษาธิการให้สถานศึกษาที่มีศักยภาพจำนวนหนึ่งทดลองจัดโครงการโรงเรียนสองภาษาที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ (English Program) นำร่องไปก่อน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2541 ซึ่งในยุคนั้นใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553) และมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553) และในปีการศึกษา 2546 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านความรู้ความสามารถ และทักษะทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน ซึ่งมีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าร่วมโครงการนี้ทั่วประเทศ ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จำนวน 67 โรงเรียน แบ่งเป็นระดับประถมศึกษา 17 โรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา 50 โรงเรียน โดยมีการจัดการเรียนการสอน 2 รูปแบบ คือ 1) โรงเรียนสองภาษาที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ (English Program) (EP) คือ โครงการซึ่งจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่ออย่างน้อย 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้และไม่ต่ำกว่า 15 ชั่วโมง/สัปดาห์ 2) Mini English Program (MEP) โรงเรียนสองภาษาที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่ออย่างน้อย 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8 - 14 ชั่วโมง/สัปดาห์ (อรรพรรณ รังสัย และอภิชาติ เสนอนันท์. 2561 : 74 อ้างถึงใน สุทธิพงษ์ ยงค์มกล. 2544 : 60 - 69)

โครงการโรงเรียนสองภาษา (English Program) เป็นรูปแบบใหม่รูปแบบหนึ่งตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในปี 2546 (โรงเรียนในกำกับของรัฐโรงเรียนวิถิพุทธ โรงเรียนต้นแบบการใช้ ICT โรงเรียนส่งเสริมความสามารถพิเศษอื่น ๆ และโรงเรียนสองภาษา) ที่จะเป็นทางเลือกในการพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักเรียนไทย โดยให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความพร้อมและมีศักยภาพเพียงพอในทุกด้าน ดำเนินโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการเรียนการสอนทุกรายวิชา ยกเว้นวิชาภาษาไทยและสังคมศึกษาบางสาระที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไทยและเอกลักษณ์ไทย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2560) และโรงเรียนสองภาษามีจุดเน้นในการใช้ภาษาในการเรียนรู้ อีกทั้งทั้งการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันดีงาม ตลอดจนการเรียนการสอนในบริบทของการผสมผสานกับการเป็นสากล เพื่อให้นักเรียนที่ได้รับการศึกษาสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ และในอนาคตพวกเขาสามารถเป็นบุคลากรที่สำคัญส่วนหนึ่งของชาติในการขับเคลื่อนการพัฒนาตนเองสู่มาตรฐานสากล ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน การฝึกให้เยาวชนรู้จักคิดแบบสร้างสรรค์ก้าวทันเทคโนโลยีสมัยใหม่ รู้จักบูรณาการความรู้ใหม่ ๆ เป็นสิ่งจำเป็นที่ฝ่ายบริหารการศึกษาต้องปรับแนวคิดให้ทันต่อสิ่งที่มีการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น จึงต้องเตรียมเด็กและเยาวชนให้เป็น Global Citizen ต้องเป็นเด็กยุคโลกาภิวัตน์สิ่งที่เป็นส่วนสำคัญของเด็กต้องมีก็คือ 1) ภาษาอังกฤษเพราะเป็นภาษาสากล 2) คอมพิวเตอร์หรืออินเทอร์เน็ตหรือเรียกว่า Technology Literacy และ 3) ความเข้าใจในวัฒนธรรมนานาชาติ International Culture ความรู้ทั้งสามควรเป็นพื้นฐานของคน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2560)

โรงเรียนสตรีศึกษา เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ เปิดสอนนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่เยาวชนของชาติ เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงได้จัดทำโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program : EP) เพื่อพัฒนาต่อยอดเยาวชนต้นแบบของชาติให้เป็นผู้ที่มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน สามารถเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทันและความชาญฉลาด มีคุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข และจากการรายงานผลการดำเนินงานของทางโรงเรียนโดยรวม พบว่า ได้ประสบปัญหาหลายประการ คือ ปัญหาตัวผู้เรียนทางด้านการเรียน การปรับตัวของนักเรียน ความรู้พื้นฐานทางด้านภาษาอังกฤษนักเรียนยังขาดความพร้อมในการเรียน เด็กจะมีปัญหาในเรื่องของวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เนื่องจากสองวิชานี้จะมีคำศัพท์ทางเทคนิคมาก (โรงเรียนสตรีศึกษา. 2560 : 4) ซึ่งข้อมูลส่วนใหญ่ที่ได้รับยังมิได้มีการตรวจสอบอย่างเป็นระบบยังไม่มีข้อมูลที่ครอบคลุมเพียงพอที่จะนำมายืนยันว่า การดำเนินงานของโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program : EP) ประสบผลสำเร็จหรือไม่และผลการดำเนินงานเป็นไปตามกระบวนการที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด อีกทั้งตลอดระยะเวลา 4 ปี ยังไม่มีการประเมินในรูปแบบของโครงการ จึงไม่สามารถทำให้ทราบว่าการดำเนินงานของโครงการประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ซึ่งในการบริหารโครงการการประเมินจะเข้ามา

มีบทบาทที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับโครงการทุกขั้นตอนจะเป็นข้อมูลในการตัดสินใจของผู้บริหารว่า ควรจะให้มีการดำเนินงานโครงการอีกหรือไม่ และการประเมินจะเข้ามามีบทบาทในการช่วยเลือกโครงการที่เหมาะสม โครงการที่มีความเป็นไปได้ โครงการที่คุ้มค่ากับการลงทุนหรือมีผลตอบแทนสูง

จากสาระและความสำคัญที่กล่าวมา ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารโรงเรียนมีความประสงค์ที่จะประเมินโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program : EP) โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด โดยนำรูปแบบการประเมินแบบซิปปา (CIPP Model) ของ สดพ.เฟลปิม มาเป็นหลักในการประเมินโครงการเพื่อเป็นการประเมินความก้าวหน้า การวิเคราะห์การดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ติดตามการดำเนินงานตามแผนโครงการเพื่อหาคำตอบว่า ด้านบริบทของโครงการ ด้านปัจจัยนำเข้าโครงการ ด้านกระบวนการโครงการ และด้านผลผลิตของโครงการ มีความเหมาะสมเพียงใด ผลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุง แก้ไขเพื่อการวางแผนในการดำเนินงานโครงการในปีการศึกษาต่อไปให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้ คือ

1. เพื่อประเมินโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านบริบทของโครงการ (Context) ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโครงการ
2. เพื่อประเมินโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านปัจจัยนำเข้าโครงการ (Input) ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโครงการ
3. เพื่อประเมินโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านกระบวนการโครงการ (Process) ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและนักเรียนในโครงการ
4. เพื่อประเมินโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านผลผลิตของโครงการ (Product) ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนในโครงการ

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 4 คน ครูผู้สอนในโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ จำนวน 35 คน นักเรียนในโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2562 จำนวน 281 คน และผู้ปกครองนักเรียนในโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ จำนวน 281 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 601 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนในโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ นักเรียนในโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ ปีการศึกษา 2562 และผู้ปกครองนักเรียนในโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ จำนวน 214 คน การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีวิธีการดังนี้

1.2.1 ผู้บริหารโรงเรียน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ได้ผู้บริหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 4 คน

1.2.2 ครูผู้สอนในโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ได้ครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

1.2.3 นักเรียนในโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนสตรีศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการแบ่งตามระดับชั้นแต่ละระดับชั้นสุ่มนักเรียนระดับชั้น ได้นักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 จำนวน 45 คน และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 จำนวน 45 คน ได้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 90 คน

1.2.4 ผู้ปกครองของนักเรียนในโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนสตรีศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จำนวนผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งเป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 90 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย โดยทำการประเมินโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีมและคณะ (Stufflebeam ; & Others. 1971) จากองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินด้านหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของโครงการ เป้าหมายของโครงการ การเตรียมการการดำเนินโครงการ ความเหมาะสมของโครงการ และนโยบายของโรงเรียน

2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินด้านผู้รับผิดชอบโครงการ การดำเนินงานโครงการ ระยะเวลา บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และกิจกรรมของโครงการ

2.3 ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินด้านการวางแผนโครงการ การดำเนินโครงการ การติดตามและประเมินผล และการนำผลการประเมินมาปรับปรุง/พัฒนา

2.4 ด้านผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลที่ได้รับจากการดำเนินโครงการตามจุดมุ่งหมายของโครงการ และความพึงพอใจของผู้เรียน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

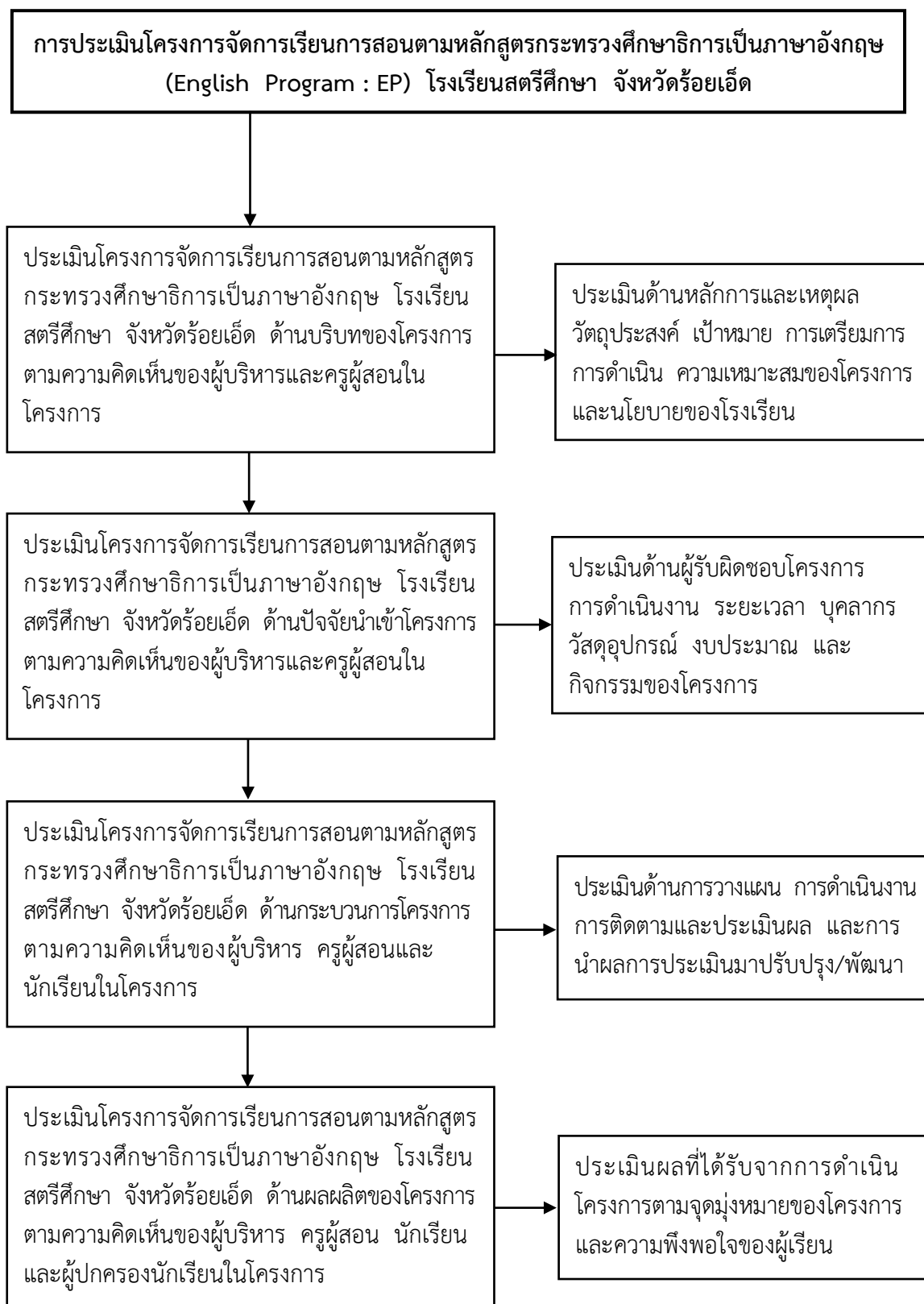
ตัวแปรที่ศึกษา คือ ผลการประเมินโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบทของโครงการ ด้านปัจจัยนำเข้าโครงการ ด้านกระบวนการโครงการ และด้านผลผลิตของโครงการ

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาการประเมิน ได้แก่ ปีการศึกษา 2561 ในระหว่างเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2561 – เดือนมีนาคม พ.ศ. 2562 ถึงปีการศึกษา 2562 ในระหว่างเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2562 – เดือนมีนาคม พ.ศ. 2563

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม ที่กล่าวว่าการประเมินเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง โดยมีจุดเน้นที่สำคัญคือใช้ควบคู่กับการบริหารโครงการ ซึ่งการประเมินผลเพื่อให้ได้สารสนเทศที่สำคัญมุ่งประเมิน 4 ด้าน คือ การประเมินบริบท (Context Evaluation) ทำการประเมินเกี่ยวกับหลักการ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการว่ามีความสอดคล้องเหมาะสมมากน้อยเพียงใด การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) ทำการประเมินเกี่ยวกับบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณว่ามีความเพียงพอมากน้อยเพียงใด การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) ทำการประเมินเกี่ยวกับการวางแผนโครงการ ขั้นตอนการดำเนินงานการนิเทศติดตามผล และการประเมินผลในกระบวนการและนำผลมาปรับปรุงว่ามีการปฏิบัติมากน้อยเพียงใด การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ทำการประเมินเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้น เมื่อสิ้นสุดโครงการว่าได้บรรลุวัตถุประสงค์เพียงใดในช่วงระยะเวลาดำเนินโครงการมีความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานมากน้อยเพียงใด ประชุม รอดประเสริฐ (2547 : 96) ที่กล่าวว่า “การประเมินโครงการที่ดีจะต้องเป็นกระบวนการที่เป็นระบบและมีการบูรณาการทุกแบบเข้าด้วยกัน เพื่อให้การประเมินผลโครงการที่ครบสมบูรณ์และถ้าเป็นไปได้จะต้องมีการประเมินสิ่งที่เกี่ยวพันอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นหลังจากโครงการได้สิ้นสุดไปแล้วในระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นเวลานานหรือสั้น ๆ ก็ได้ โดยพิจารณาจากความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับบุคคล และกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ที่มีการบริหารโครงการนั้น” และสอดคล้องกับ ทวีป ศิริรัมย์ (2544 : 123) ที่มีความเห็นว่า “ขอบข่ายการประเมินโครงการที่ครอบคลุมจึงควรประกอบด้วย 5 ส่วน การประเมินเกี่ยวกับบริบท (Context Evaluation) การประเมินปัจจัยป้อน (Input Evaluation) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) และการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ซึ่งผลของการประเมินสามารถนำไปเป็นข้อมูลให้กับผู้บริหารใช้พิจารณาในการตัดสินใจว่า โครงการควรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงส่วนไหนบ้างถึงจะทำให้โครงการมีประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้น ผู้วิจัยได้จัดทำกรอบคิดในการวิจัยแสดงในภาพประกอบ 1 ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การประเมินโครงการ หมายถึง การตรวจสอบกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้ได้ข้อสรุปหรือการวัดอย่างเป็นระบบ โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป (CIPP Model : Context – Input – Process – Product Model) ของ สตัฟเฟิลบีม และคณะ (Stufflebeam & Others. 1971) ในการประเมินผลโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 และผู้วิจัยได้ทำการศึกษาผลกระทบ

1.1 การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) หมายถึง สภาวะแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนในโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ ประกอบด้วยด้านหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของโครงการ เป้าหมายของโครงการ การเตรียมการการดำเนินโครงการ ความเหมาะสมของโครงการ และนโยบายของโรงเรียน

1.2 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) หมายถึง ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินโครงการ เช่น ผู้รับผิดชอบโครงการ การดำเนินงานโครงการ ระยะเวลา บุคลากร วัสดุอุปกรณ์งบประมาณ และกิจกรรมของโครงการ

1.3 การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) หมายถึง วิธีการที่ทำให้โครงการดำเนินไปตามแผนที่กำหนดไว้ เพื่อให้โครงการบรรลุตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ซึ่งประกอบด้วยเป็นการประเมินด้านการวางแผนโครงการ การดำเนินโครงการ การติดตามและประเมินผล และการนำผลการประเมินมาปรับปรุง/พัฒนา

1.4 การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) หมายถึง ผลที่ได้รับจากการดำเนินโครงการตามจุดมุ่งหมายของโครงการ และความพึงพอใจของผู้เรียน

2. โครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด หมายถึง โครงการหรือกิจกรรมที่โรงเรียนสตรีศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ได้ดำเนินการโครงการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพ

3. นักเรียนในโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ หมายถึง นักเรียนที่มีความสามารถที่แสดงออกที่โดดเด่น ด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน ในด้านสติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ การใช้ภาษา การเป็นผู้นำ การสร้างงานทางด้านทัศนศิลป์และศิลปะการแสดง ความสามารถทางด้านดนตรี ความสามารถด้านกีฬา และความสามารถทางวิชาการในสาขาใดสาขาหนึ่งหรือหลายสาขา อย่างเป็นที่ประจักษ์เมื่อเทียบกับผู้อื่นที่มีอายุในระดับเดียวกัน สภาพแวดล้อมหรือประสบการณ์เดียวกัน

4. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง รองผู้อำนวยการโรงเรียน ทั้ง 4 ฝ่าย ได้แก่ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงบประมาณ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารทั่วไป และรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน โรงเรียนสตรีศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

5. ครูผู้สอนในโครงการ หมายถึง ครู – บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ทำการสอนนักเรียนตามโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนสตรีศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

6. นักเรียนในโครงการ หมายถึง นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 ที่ได้ผ่านการคัดเลือกและเข้าร่วมโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนสตรีศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

7. ผู้ปกครองนักเรียนในโครงการ หมายถึง บิดาหรือมารดาหรือบุคคลซึ่งรับนักเรียนไว้ในปกครองและเป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่ได้รับคัดเลือกเข้าร่วมโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนสตรีศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

ผลที่ได้รับจากการวิจัย

1. โรงเรียนสตรีศึกษา มีข้อมูลผลการดำเนินงานโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งในด้านบริบทของโครงการ (Context) ด้านปัจจัยนำเข้าโครงการ (Input) ด้านกระบวนการโครงการ (Process) และด้านผลผลิตของโครงการ (Product) เพื่อนำไปใช้วางแผนปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น

2. ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีข้อมูลผลการดำเนินกิจกรรมตามโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ โรงเรียนสตรีศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 นำไปพัฒนากิจกรรมตามโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. เป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารและครูผู้สอนนำไปพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ ตามรูปแบบซีบีपी (CIPP Model) ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริบทของโครงการ ด้านปัจจัยนำเข้าโครงการ ด้านกระบวนการโครงการ และด้านผลผลิตของโครงการ

4. นำผลการประเมินไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนางานโครงการต่าง ๆ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา รวมทั้งเป็นแนวทางในการปรับปรุง และแก้ปัญหาร่วมกัน เพื่อพัฒนาการดำเนินงานโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ต่อไป

แม้ว่าความสำคัญของภาษาอังกฤษจะทำให้โรงเรียนสองภาษามีบทบาทมากขึ้น ผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนสองภาษา แต่การบริหารโรงเรียนสองภาษาที่มีประสิทธิภาพมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาระบบสองภาษา เนื่องจากธรรมชาติของโรงเรียนสองภาษามีลักษณะที่แตกต่างจากการจัดการโรงเรียนสามัญโดยทั่วไปอยู่มาก Castro-Feinberg (1999. 47 - 68) ได้กล่าวไว้ว่า โรงเรียนสองภาษามีหน้าที่สำคัญหลายอย่างที่ต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ไปด้วย และยังไม่มีหลักสูตรการบริหารการศึกษาสองภาษาใดที่เตรียมความพร้อม

สำหรับผู้บริหารให้มีความรู้และทักษะในการจัดการโรงเรียนในลักษณะนี้ สำหรับประเทศไทยก็เช่นกัน
ยังไม่มีแนวทางการบริหารโรงเรียนสองภาษาที่ชัดเจน รวมถึงยังไม่มีรูปแบบและตัวบ่งชี้คุณภาพของ
การจัดการศึกษาระบบสองภาษาที่แน่ชัดอีกด้วย